

“Bezbednost i perspektive na severu Kosova”-16.07.2010

U Medija centru u Čaglavici održana je debata na temu “Bezbednost i perspektive na severu Kosova”. Panel ucesnici debate bili su Hajredin Kući, zamenik premijera Kosova, Oliver Ivanović sekretar u Ministarstvu za Kosovo i Metohiju u Vladi Srbije, Roj Riv zamenik šefa misije EULEKS i Nenad Maksimović predstavnik Kosovske stratesko akcione mreže.

MODERATOR: Dobar dan i dobro došli u Medija centar. Tema današnje debate biće bebednosna situacija na severu Kosova, šta dalje i kakve su perspektive kada je reč o severu Kosova. Današnji panelisti su gospodin Hajredin Kući, zamenik premijera Kosova, Oliver Ivanović državni sekretar u Ministarstvu za Kosovo i Metohiju Vlade Srbije, Roj Riv zamenik šefa misije EULEX-a i Nenad Maksimović vršilac dužnosti potpredsednika Kosovske strateško akcione mreže. Kao što sam već rekla, tema današnje debate je bezbednosna situacija na severu Kosova sa osvrtom na incidente koji su se dogodili i predlog mogućih koraka koji mogu dovesti do smirivanja tenzija. Današnju debatu organizuje Kosovska strateško akciona mreža. Najpre bih reč prepustila gospodinu Nenadu Maksimoviću. Izvolite.

NENAD MAKSIMOVIĆ: Dobar dan svima, želeo bih prvo da se zahvalim našim dragim panelistima i uglednim gostima i predstavnicima medija što su došli u ovako velikom broju. Tema današnje debate je aktuelna i jako mi je drago da smo uspeali da dovedemo za isti sto ključne igrače na terenu. Pozdravljam vas u ime kosovske strateško akcione mreže, udruženja od šezdeset srpskih nevladinih organizacija koje poslednjih godinu dana uz podršku USAUD-a funkcioniše na Kosovu i radi na zaštiti ljudskih i manjinskih prava. Naša zajednička platforma u vezi celokupne situacije sa osvrtom na incidente na Severu Kosova je definitivno da smo protiv principa korišćenja jednostranih poteza bez prethodnih dijaloga koji su korišćeni u proteklom periodu. Mi smatramo da potezi koji su učinjeni u proteklom periodu doveli do gubitka jednog zivota i da je to prevelika cena. Prevelika cena koja se jednostavno nije smela platiti zato što su potezi učinjeni bez prethodne konsultacije sa lokalnim učesnicima i građanima kao i ključnim akterima na ternu. Mi smo protiv samog principa jer verujemo da nastavak takvih principa može dovesti do dalje eskalacije situacije jer je jako teže uspostaviti dijalog nakon učinjenih koraka, a ne prethodno. To je, dakle, neka naša osnova i platforma. Ne bih želeo da previše prostora zauzmem u diskusiji već bih više voleo da naši glavni učesnici daju svoje viđenje situacije. Prvo bih dao reč gospodinu Kućiju.

HAJREDIN KUĆI: Hvala i dobar dan. Osećam se dobro u ovom centru. Na početku se zahvaljujem na organizovanju ovakve debate gde moćemo izraziti naše stavove i mišljenja. Počašćen sam što sam u panelu sa gospodinom Rojem Rivom koji je jedan od glavnih aktera kada je reč o ovoj temi i gospodinom

Oliverom Ivanovićem koga smatramo partnerom u rešavanju problema koja se tiču naših građana i naše zemlje. Nama je jako žao što je izgubljen život jednog građanina Kosova i što je jedan naš poslanik ranjen. I prvi i drugi slučaj su kriminalni akti. Sprovodiće se neprekidna istraga i naći ćemo aktere i izvesti ih pred lice pravde. To je bio akt napada na integracione politike i na institucije Kosova. Tema koju danas razmatramo traži adekvatno tretiranje, ali Priština je adekvatno mesto gde se o tome može razgovarati, a mislim da se nekoliko aktera mora poštovati u ovoj proceduri. Svi se slažemo da je jedan od aktera Vlada Kosova koja mora biti predvodnica u tom projektu u smislu uspostavljanja reda i mira i drugih demokratskih razvoja. Zatim, međunarodni mehanizmi, u prvom redu, kada govorimo o spornoj sigurnosti - KFOR i uspostavljanja reda i mira - EULEX i politička uloga za nadziranje Ahtisarijevog dokumenta od strane ICO-a. I još jedan akter koji nemožemo izbegavati je Međunarodna zajednica izvan Kosova, a kad to kažem u prvom redu mislim na Vašington i Brisel, koji moraju biti atraktivni sa svojim politikama. Ali takođe i Srbija istovremeno treba da vrši pozitivne pritiske oko zajedničkih potreba na Kosovu. Glavni akteri mogu biti tamo, biće tamo lokalno srpsko stanovništvo i mislim da u tom smeru možemo učiniti pažljive korake uvek računajući na osnovna načela. Prvo načelo je čuvanje teritorijalne celovitosti naše zemlje, drugo je sigurnost i treće je poštovanje Ahtisarijevog paketa. Mislim da su to tri okvira na osnovu kojih smo izgradili stavove za budućnost. Poštujući Ahtisarijev plan koji smo kompletno prekontrolisali, moramo reći nešto o novim opštinama i pravima srpske zajednice u našim institucijama. To je urađeno iz dve namere. Prvo, radi omogućavanja prava za srpsku zajenicu i drugo, mislim da je cilj fleksibilnosti albanske većine bilo proširenje prava na celoj teritoriji Kosova. To se nije još desilo. Mi smo izradili, ako mogu tako da kazem, jednu strategiju u saradnji sa međunarodnim faktorima, a u prvom redu sa Međunarodnom civilnom kancelarijom (ICO) koja funkcioniše u okviru četiri glavna stuba u uspostavljanju reda i mira. Današnja tema je sigurno fokusirana u tom smeru. Mi znamo da većina srpskih građana želi red i mir, mi znamo da većina građana nije uključena u kriminalne postupke, a takođe znamo da većina srpskih građana želi da živi slobodno i ravnopravno sa ostalim zajednicama radi boljih odnosa Kosova i Srbije, i drugih odnosa. U tom pravcu nama je potrebno optimalno funkcionisanje sudova u potpunoj saradnji sa EULEX-om i srpskom zajednicom. Radom i funkcionisanjem i poštovanjem koje uživa komandni lanac policije, mi smo zadovoljni, ali treba težiti ka jačanju institucija. Potrebna je potpuna kontrola carina, a ja sam ubeđen da akcije u uspostavljanju reda i mira na celoj teritoriji Kosova nije nešto vandredno za Kosovo, ali ono što je legitimno i pripada svakoj demokratskoj vladi je uspostavljanje reda i mira na celoj teritoriji. Na kraju, mi smo u obavezi da srpskim građanima pružimo mogućnost ravnopravnog i sigurnog života i pristupnost pravdi kao i svim drugim građanima. Mi nismo uspeli logički da sagledamo zašto je korišćeno nasilje to smo često puta rekli. Nismo to rekli u javnosti, ali to je bilo tako sa ciljem da se ne stvara strah kod srpske zajednice u tom delu, ali to ne znači da se neće koristiti zakonska sredstva kada je reč o onima koji vrše krivična dela. Odgovorno kažem da će kriminalni postupci koji su u suprotnosti sa zakonom ne samo na Kosovu, već i u međunarodnom sistemu

morati da se suoče sa pravdom kad tad. Oni koji žele da žive na Kosovu, ta većina ne sme da se identifikuje sa onim malim em građana sa lažnim patriotizmom koji se bavi kriminalom. Moramo napraviti legitimne vlasti na severu Kosova. Deset, jedanaest godina nismo imali legitimne predstavnike Srba tamo i to je bila prva u njihovom zastupanju. Kontaktiraćemo sa ljudima koji učestvuju ne bi li radili na legitimnosti. I u pštini Parteš koja je formirana kao poslednja radićemo na legitimitetu ljudi koji će raditi na tom delu. Sve dok se ne otkloni ta prepreka, nećemo moći da činimo pozitivne promene u tim sredinama. Takođe želim da kažem da smo dali obećanje da ćemo osnovati opštinu severna Mitrovica. Osnovani smo pripremni tim i realizovaćemo planove i obećanja koja smo dali srpskoj zajednici, ali i Međunarodnoj zajednici. Suprotstavićemo se svima koji ometaju demografski razvoj. Imaćemo i poseban fond za razvoj te sredine, naša Vlada će dati jednu posebnu donaciju, ali biće i donacija Međunarodne zajednice. Problem koji se ne može izbeći, a kojim ću završiti svoje izlaganje i pružiti mogućnost ostalima da iznesu svoje mišljenje, je uplitanje Srbije u unutrašnju organizaciju Kosova. Konkretno mislim na finansiranje i stimulaciju svojih struktura na Kosovu i stvaranje iluzije za srpske građane. Srbija vodi politiku koja je u suštini na štetu kosovskih Srba. Srbi Kosova imaju slabu kičmu da trpe takvu vrstu politike i mislim da Srbija tako velikom politikom povređuje Srbe na Kosovu. Srbija je povodom slučaja iz Mitrovice sazvala sednicu u SB UN, a nije to učinila onda kada je izvršen atentat na premijera Republike Srbije Zorana Đinđića. Znači, Srbija treba više da se stara o njenim unutrašnjim razvojima, a ne o Kosovu. Srbi Kosova i Albanci Preševske doline treba da budu most između dveju država, a ne oni koji će se integrisati u jednu od njih. Na kraju krajeva, odnosi Srbije i Kosova ne treba da se spominju u negativnom kontekstu. Pristup koji Kosovo ima sa kosovskim Srbima i pristup Srbije sa Albancima. Mi ne krivimo Srbe na Kosovu za ono što čini Srbija prema Kosovu. Kosovski Srbi su naši građani i mi imamo obavezu prema njima. Na kraju hoću samo da kažem, Kosovo će preduzeti sve u cilju očuvanja mira u potpunoj saradnji sa Medjunarodnom zajednicom na Kosovu i izvan Kosova. Ono što je bitno za Srbe na severu je to da je Vlada Kosova ona koja štiti njihove interese. Vlada Kosova će se suprotstavljati i pretiti jedino onima koji krše zakon u bilo kojoj sredini Republike Kosova. To će biti jedna dobra mogućnost za saradnju Vlade Kosova i lokalnog srpskog stanovništva i verujem da upućujemo dobre signale, i regionu, i Srbiji i celom demokratskom svetu. I nadam se da ćemo sarađivati i u onim pitanjima oko kojih se ne slažemo. Hvala vam.

OLIVER IVANOVIC: Daleko su izbori i mislim da nam govori koji liče na predizbornu kampanju nisu potrebni. Kao prvo, ja sam u ovom ili sličnom sastavu, možda ponovio izbijte iz glave da će Srbija priznati ovu nelegalnu nezavisnost Kosova, ali danas to nije tema, izbijte iz glave da će Srbija uraditi bilo šta što bi narušilo njen teritorijalni integritet. Znači, od tog fakta morate krenuti. Govorimo o incidentu i ne treba nam sad politički govor jer mnogo važniji od jednostranog proglašenja su Rezolucija 1244 i ustav Srbije, a ne pominjemo to, odnosno mislimo da sad nije momenat kad govorimo o bezbednosnim problemima da takve stvari pominjemo. Puno arogancije i puno nadmenosti u svemu ovome

neće puno pomoći da se situacija smiri. Izgubljen je jedan život, i to ne bilo koji. Jedan od najcjenjenijih ljudi u Mitrovici, jedan od najboljih lekara u Mitrovici je stradao ispred svoje kuće potpuno nedužan. Nema krivih ako neko hoće mirno da demonstrira, da razmislimo o tome šta je provociralo ove demonstracije. Jedan potpuno nepromišljen akt otvaranja kancelarije u severnom delu Mitrovice. Šta je ideja bila? Da se omogući, ja cu govoriti u svoje ime možda će Hajredin Kući reći posebno, Srbima omogući da dobiju dokumenta koje izdaju vlasti u Prištini. Onaj kome treba takav dokument ima Skupštinu opštine i prostorije koje su 250 m daleko od mosta. Oni mogu otići tamo, govorim o albancima iz Bošnjačke mahale, govorim i o Srbima koji ako neko hoće, mada ja sumnjam da hoće da uzme dokument, imaju 250m. Otvaranje kancelarije je bila provokacija koja je računala na reakciju Srba. Kao i mnogo puta Srbi su reagovali spontano što nikad nije dobro. Da sam ja kojim slučajem bio tu, ja bih snažno bio protiv protesta tu ispred kancelarije, jer je kancelarija apsolutno bespotrebna, kancelarija je provokacija koja je izazvala reakciju. Ali je možda bila greška da se protesti organizuju tu, jer KFOR nije odradio svoj posao, a jedino se veruje KFOR-u i na jednoj i na drugoj strani. Nazalost tako je, puno poverenje u ovakvoj situaciji imaju jedino vojnici KFOR-a. Puno poverenje obe strane što je jako bitno da obe etničke zajednice veruju nekoj međunarodnoj instituciji. Raspoređivanje KFOR-a bi ih verovatno sprecilo, ali ćemo jednom valjda naučiti lekciju jer koliko života treba biti izgubljeno da bi naučili lekciju, bolje je na vreme preventivno delovati i neizazivati nevolju nego raspravljati o žrtvama nakon toga i o osuđivati. Od toga što svi mi zdušno osuđujemo incidente, nema ništa porodica Mensuda Džekovića da vam kaže, ni njegova deca, neće se ništa promeniti u njihovim životima. Nazalost oni moraju da žive sa činjenicom da je njihov otac poginuo. Zbog toga moram reći da je situacija na severu za nijansu bolja nego u preostalom delu Kosova i Metohije, iako se stalno pominje od predsednika vlasti iz Prištine kao izgovor da se ne dotaknu onih realnih problema. Uvek je lakše pričati o "raju za kriminalce" u severnoj Mitrovici, nego baviti se spostvenim kriminalom u sopstvenim redovima i organizovanim kriminalom i korupcijom unutar Vlade Kosova. Uvek je lakše pričati o statusu nego o socijalnim problemima u Prištini, na Kosovu i Metohiji. Da li neko od vas ikada pita ovu Vladu kako misli da se reši 350 000 nezaposlenih, tolko je evidentirano, što na albanskoj, što na srpskoj službi za nacionalno zapošnjavanje. Kako to maslite da se reši? Ali ne, lakše je pričati o velikim temama, čuli smo govor za neku predizbornu kampanju i uoči nekih velikih važnih izbora do je dobar govor. Kako ići dalje? Nemojte misliti da smo mi na severu zadovoljni kakvo je stanje, ja živim tamo i nisam zadovoljan, ja bih voleo da stanje bude još bolje. Da imamo policajca koji ima svoj integritet, koji uziva autoritet, kojeg poštuju građani, mi nazalost takve policajce nemamo. To ide unatrag, to ide od selekcije, od lošeg školovanja i na kraju krajeva ide od toga što se autoritet tih policajaca podriva sistematski. Znete li ko je vodio istragu za bečenu bombu ili za pucanje na Petra Miletića, istražna jedinica iz Prištine. Podriva se sistematski ugled i autoritet tih policajaca. EULEX reaguje. Kako reaguje? Posle četiri dana EULEX preduzima istragu, kad su dokazi koji su prikupljeni, prikupljeni ili su uništeni. Slobodan sam da otvoreno kažem da sumnjam da je Kosovska policija iz Prištine, istražna

jedinica, preuzela istragu tako brzo i tako hitno da bi uništila dokaze da se ne otkrije odakle je bomba došla, i samo imamo neke indicije odakle je došla. Ja bežim od toga da kažem na koga sumnjam, na koju etničku zajednicu. To je stvar policije, policija to mora da otkrije, ali ako to policija ne uradi na kratak i efikasan način onda stvara prostor za priče, a to nam nikako ne pomaže da dobijemo rezultat, a to je da je krivac u zatvoru. Pričam o apsolutnom nepoverenju etničke zajednice, i u takvom nepoverenju neizostavno je imati trećega koji će nam pomoći da rešimo ove teške slučajeve kao što je bacanje bombe ili pucanje na Petra Miletića. Iz želje da se ne zamere, iz želje da budu monitori i mentori, ali će za rezultat dati da imamo okrivljenog, koji će jedno vreme biti u pritvoru, gde će se ispostaviti da dokazi nisu dovoljni i imaćemo jedan izgubljen život. Da bi se mir i stabilnost na severu održali mora se shvatiti u Prištini da to moramo da uradimo mi, građani Mitrovice, njihovi legalni i legitimni predstavnici, jer severna Mitrovica postoji u legalnoj formi. Sporazumom između Štajnera i Čovića dobili smo format i formu kako se organizuje severna administracija. Ta administracija postoji i dan danas, UNMIK postoji, Rezolucija 12 44 SB UN postoji i ne može niko od zainteresovanih strana jednostrano da ukine odluku o važenju rezolucije. Odluku o ukidanju donosi isti onaj organ koji ju je i izglasao. Treba iskoristiti ono što nam nudi UMNIK, tako što ćemo uvesti malo više reda, ali da bi se red uveo moramo se osloboditi velikih reči, političkih tema. Krenimo da raspravljamo o onome što je svakodnevni život. Severna stanica postoji kao takva, našli smo formu koja je neutralna. Inače, siguran sam da je Srbi ne bi prihvatili. Mi ćemo pokušati da uradimo nešto sa svoje strane, sa strane opštine koja je formirana u maju, koja nema problem sa svojim legitimitetom ni najmanje, jer je veliki broj građana glasao za to, a to je jedini način kako se određuje legitimitet. Umesto politički motivisanih inicijativa prema severu, ja predlažem da spustimo loptu, predlažem da spustimo loptu i da svi probamo da napravimo nekoliko meseci mira na severu, jer svaki incident nas vraća natrag u 1999. godinu. I opet razmišljamo o istim temama koje bi mogle biti jako, jako važne za život građana Mitrovice. Sve druge teme će se rešavati posle Međunarodnog suda pravde, druge teme će u velikoj temi biti time kakvo će mišljenje Međunarodnog suda pravde biti, a to će biti jako brzo. Tako da ne treba provocirati situaciju, koja je i ovako dosta napeta, ne treba raditi ništa što je jednostrano, ja to kažem i za našu stranu i za stranu kosovskih Albanaca. Iskoristimo prisustvo Međunarodne zajednice ovde, a ona je brojna, da nam pomogne kako bi usaglasili odnose. Kosovo za nas nije nezavisno, to zaboravite. Neće se tu promeniti ništa. Prema tome, nema trika kojim ćete ubediti Srbina da je Kosovo nezavisno, taj trik ne postoji. Ono na čemu mi insistiramo jeste da ne pokrećemo kontraverznu temu, ako unapred znamo da se oko toga nećemo složiti. Razgovarajmo o bezbednosti, a to jošuvek ne znači da bi morali da pokrećemo pitanje statusa, bar ne za sada, barem ne za početak. Hvala..

ROY REEVE: U razgovoru u kome je tema bezbednost na severu Kosova, ja moram da kažem da se slazem sa Oliverom u pogledu ekonomske situacije na severu. Što se tiče aktivnosti evropske komisije i kancelarije evropske komisije na severu Kosova, nadam se da će se doneti neko rešenje oko zaposlenja i

otvaranja novih radnih mesta jer zaposlenje je glavna pretnja. EULEX mi zaista radi u 4 glavne oblasti. Pokušavamo da uvedemo neku vladavinu zakona i jedan oblik vladavine i bezbednosti na severu Kosova. Isto tako radimo na aktiviranju Okružnog suda u Mitrovici, jer to je veliko humanitarno pitanje kada govorimo o 50.000 slučajaja koji leže u tom sudu i imaju direktan uticaj na ljudske zivote. Vidim da ljudi ne mogu da dobiju kredite u bankama i ne registruju se vozila jer se nemaju pečati. To je veliki izazov za koji verujem da ima direktan uticaj na okruženje, sigurnost, stabilnost i bezbednost na severu Kosova. Mi naporno radimo sa svim zainteresovanim stranama i uvek izgleda da smo bliži uspehu, ali to je drugi problem i drugo pitanje. Mi smo ove nedelje izdali neka saopštenja za štampu i to da pokušamo da smanjimo pažnju. To je za nas važan zadatak i mislim da će biti još veći doprinos, veća stabilnost i biće veći prihod kao i vladavina zakona na severu Kosova. Mi radimo i carinsku kontrolu na prelazima 1 i 32 i moramo krenuti dalje. Aktivnosti koje sprovodimo u poslednjih 6 meseci dovele su do smanjenja krijumčarenja i šverca preko ovih prelaza. Želimo da imamo punu carinsku kontrolu na ovim prelazima i potrebna nam je saradnja svih strana za postizanje tog cilja. Mislim da će 22. jula kada se iznosi mišljenje Međunarodnog suda stvoriti drugačije političko rešenje gde će Kosovo i Srbija početi da razgovaraju o susedskim pitanjima. EULEX će preuzeti sve korake kao i policajci u svim stanicama na severu Kosova. Mi radimo na poboljšanju profesionalnih veština i mugočnosti svih tih policajaca. Ne slažem sa Oliverim Ovanovićem jer ne mislim da je KFOR odgovoran za bezbednost na severu Kosovu. Prva je Kosovska policijska služba pa EULEX, koji ima resurse da to reši, dok je KFOR treći. Ne mislim da je pomoć videti uniformisane vojnike u velikim grupama i to kao mera za izgradnju poverenja. Ništa nije toliko dobro kao što su uvežbani policajci. Nikada nismo morali da tražimo razmeštanje KFOR-a . Ako policija Kosova ne može da se nosi sa tim i ukoliko dođe do nekog sukoba na mostu u Mitrovici, i to je u potpunosti donosila kada je u pitanju konfliktacija, to je vrlo uspešno radila kosovska policija. Kada se govori o smrti doktora, EULEX nije morao da se razmešta na zahtev kosovske policije. To su sa jedne strane bili mirni protesti koji su se redovno dešavali, ali ovog puta rezultat je bio tragičan. Tome vodi u četvrtu oblast kojim se EULEX bavi tako da istragu radi EULEX i to za oba incidenta koja su se dogodila u Mitrovici. Mi ćemo proces istrage nastaviti kako bi doveli i izveli pred lice pravde one koji su krivi. Još je rano govoriti ko je kriv i koga treba optužiti. Treba identifikovati osumnjičene, a onda pratiti poverljivost. Druga oblast gde je izvršen atentat je borba protiv ozbiljnog kriminala na severu Kosova. Vi znate, iz medija ste čuli , i u Prištini, i u Prizrenu, i u Peći u poslednjih nekoliko dana takođe imamo snage koje se bave kriminalom kao i na severu Kosova i očekivanje je da će te istrage uskoro dovesti do sličnih hapšenja ljudi koji su umešani u organizovani kriminal i šverc. To je doprinos koji sa strane vladavine zakona pokušavamo da uradimo i povratimo poverenje među svim populacijama na severu Kosova kao i njihove sopstvene institucije i vladavine prava. Carina je druga oblast gde nam je potreban rad. Hvala vam.

KOMENTAR - Aleksandar Stojanović: Ja sam predstavnik Centra za razvoj lokalnih sredina, Kosovska Mitrovica, organizacija iz Mitrovice. Ispred civilnog

društva želeo bih da kažem neke stvari koje važe za nas i tiču se nemilih incidenata koji su se desili. Centar za razvoj lokalnih sredina je vrlo aktivna organizacija u okviru KPAN-a. To je projekat ujedinjenja i mobilizacije civilnog društva, pre svega srpskog, a onda i manjinskog i traženja rešenja u smislu traženja rešenja za dijalog i podizanja kvaliteta života i mnogih drugih stvari. Pored toga mi smo i danas održali jednu ovakvu tribinu. Smatramo da je ozbiljnost situacije toliko velika, ali skupili smo snage da organizujemo ovakve stvari. Problem koji ću danas izneti jeste program ispred Centra za razvoj civilnih sredina. Pre svega krenuo bih od onog što je tema, osudio bih svaku vrstu nasilja koja se desila u prethodnom periodu. Nasilje nije nikakvo rešenje, ono je dovelo do toga da pogine doktor, jedan ugledan građanin. Takođe napad na Petra Miletića drastično i oštro osuđujem, znači to se nikako ne može pravdati i trebaju se naći krivci koji će odgovarati za tako nešto. Mislim da su ovih dana davane izjave vrlo oštre sadržine sa svih strana, da će nam doći neke specijalne jedinice. Takve stvari unose zebnju i strah i to je kontraproduktivno. Sa građanima, sa građanima sa Kosova treba razgovarati, kroz dijalog tražiti rešenje i nikako drugačije, samo kroz dijalog. Potrebno je stvarati određeni politički okvir i uslovi da praktično rešavamo stvarne probleme. Prošli smo kroz težak period, rat, mnogo toga loše se dešavalo. Obe zajednice su prolazile kroz pakao i stvarno mislim da nam je dosta i takve retorike i takvog rešavanja problema. Nemoguće je vući nemoguće poteze. Ovo je prilika da pozovem predstavnike vlade i sve aktere da sutra, takođe, reagujemo na neka druga pitanja. Mi se već šest meseci bavimo pitanjem Žača, znači pitanjem povratka srpske zajednice. Moram da kažem da je i to neka vrsta nasilja o kome se malo priča. Iskoristio bih priliku da pozovem sve predstavnike i da sutra svi zajedno izađemo tamo, da razgovaramo i sa jednom i sa drugom zajednicom i stvaramo život. Nije dovoljno napraviti kuću i vršiti pritisak na povratnike. Moramo da izađemo i da razgovaramo. Moram da spomenem i presudu Međunarodnog suda pravde koja će se desiti ovih dana i posle toga kakva god presuda da bude Srbi i Albanci treba da žive zajedno, mi prosto živimo i delimo ovaj život zajedno i ne treba dizati tenziju, kakav god presuda da bude ne sme uticati na kvalitet života, naš budući razvoj, dijalog, rešavanje problema. Završio bih sa tim, treba stvarati uslove samo kroz dijalog, dijalog i politički okvir. Mislim da smo došli do te tačke kada možemo da napravimo taj kvalitativni skok da nasiljem i jednostranim potezima ne doprinosimo ničemu.

NOVINAR: Pomenuli ste otvaranje kancelarije u Bošnjačkoj mahali. Pre nekoliko dana sam pravio priču tamo. Pored Albanaca, sa dokumentacijom su mi dolazili i Srbi. Kako se jedno mesto može nazvati sigurnim ako se zna da tu ništa ne funkcioniše? Čak smo imali i dva incidenta i jedno mesto gde ljudi imaju oružje, gde je eksplodirala bomba i kako možemo nazvati sigurnim mestom, mesto gde se ljudi ubijaju i ranjavaju?

OLIVER IVANOVIĆ: Svaki akt koji je politički motivisan se ceni prema konsekvencama koje proizvede. Znači otvaranje kancelarije sto metara daleko od zapadnog mosta u Bošnjačkoj mahali nema nikakvog smisla, jer treba da

razmislimo ko će da dođe u tu kancelariju. Albanac iz Bošnjačke mahale? I to je prvi zaključak, ali on ima 350 metara dalje drugu kancelariju. Da li to znači da ćemo otvoriti i na partizanskom brdu još jednu kancelariju? To nema smisla. Ne možeš otvoriti kancelariju u svakom zaseoku. Ako Srbin želi da uzme dokumenta to je njegovo pravo. Ja ne podržavam to, mislim da je to pogrešno, ali ako neko hoće, njemu nije daleko ni da dođe u Prištinu, a ne u južni deo Mitrovice gde sada postoje kancelarije Skupštine opštine Južna Mitrovica koja je daleko od mosta 250 do 300 metara. Znači distanca nije razlog, stvar je u tome kakvu reakciju izaziva to. Mislim da je otvaranje kancelarije sračunato tako da će baš izazvati ovakvu reakciju. Drugo pitanje, ja se ne osećam sigurno, ako neko baci bombu u neposrednoj blizini. Ja stanujem nedaleko od mesta incidenta, ali usred Prištine su digli ceo kafić i auto, usred Prištine su ukrali 5 kg heroina, pa ako mogu da usred stanice ukradu 5 kg heroina, oni mogu i da ukradu i tvoju ženu iz kreveta. Izvini na ovakvoj paraleli. Opasnost je da se i ti osećaš nesigurno usred Prištine kao i ja u Mitrovici, jednako, nije sever gori. Sever se spominje u veoma negativnom kontekstu više iz političkih motiva da bi se skrenula pažnja sa nesigurnosti koja vlada ovde. Nesigurnost ima svoja tri aspekta: fizička nesigurnost, pravna nesigurnost koja je mnogo veća ovde nego tamo iako se o tome ne priča i treća je ekonomska sigurnost koja je baš raširena i o tome sam govorio.

NOVINAR: Kada institucije Kosova treba da otvaraju svoje kancelarije i predstavništva na Kosovu?

OLIVER IVANOVIĆ: Nasilno instalisane institucije samo izazivaju probleme. Ovo je bilo nasilno instalisanje jedne kancelarije sa namerom da se izazove negativna reakcija Srba.

NOVINAR: Iz Srbije i sa Kosova se poziva na borbu, a institucije zahtevaju red i mir. Zašto ne forsirate postavljanje više nacionalnih struktura?

ROY REEVE: Nije EULEX-ova odgovornost da se oslanjamo na Kosovsku policijsku službu i na sistem. Da li su oni sposobni da urade posao i da izvrše ulogu najveći broj pitanja o kojima se raspravlja širom Kosova, to nije naše to je stvar kosovske policije.

NOVINAR: Da li EULEX radi istraživanje odnosno anketiranje građana?

ROY REEVE: Ja to ne znam, niti treba očekivati da ja to znam. Istraga se nastavlja. Intervjuisanjem svih svedoka, pa i onih koji se odnose na eksploziju, čak i sad dok je istraga u toku, to je poverljiva istraga. Ispočetka posebna jedinica za kriminal koja je razmeštena. Mi i dalje radimo sa kosovskom policijom na ovome. Do kraja to je poverljiva istraga.

NOVINAR: Pitanje za gospodina Kućija. Čuli smo stavove sa svih strana. O čemu će se eventualno razgovarati, a o čemu ne?

HAJREDIN KUĆI: Iz današnje rasprave primećujemo i rezultate. Ja razumem nacionalistička vremena, ali nacionalizam ne traje večito. Odnos Kosova i Srbije će se bazirati na odnosu između dve suverene nezavisne države i to se neće održavati na odnose Albanaca i Srba bilo gde. Radićemo na tome da odnosi Srbije i Kosova budu dobrosusedski i demokratski i zajedničkoj integraciji u EU, ali pazeći da takvi odnosi ne utiču na međuetničke odnose na Kosovu. Pozivam, i Albance, i Srbe da svoj zajednički život shvate kao nešto odvojeno od odnosa Kosova sa Srbijom. Sigurno će se govoriti i o nezavisnosti Kosova, ali se o celovitosti teritorije neće diskutovati. Mi smo spremni da razgovaramo sa Srbijom jedino na nivou država.

NOVINAR: Za gospodina Ivanovića. Da li možete negirati prisutvo pripadnika MUP-a na severu Kosova? I drugo pitanje, vi se stalno pozivate na Rezoluciju 1244, a njome se ne dozvoljava prisutnost srpskih policijskih struktura. U vašim izjavama uočava se jedna kontradiktornost. Zašto ste takvi u postupcima?

OLIVER IVANOVIĆ: Nemam informacije, a nemaju ni Međunarodni faktori informacije o prisustvu policijskih snaga Srbije na Severu. Ja to odbacujem i samim tim sam i odgovorio na vaše drugo pitanje. Znači, rezolucija predviđa međunarodno prisustvo ovde i rezolucija je instalisala UNMIK ovde sa svim njegovim elementima. U međuvremenu je došlo do promene, bar u policijskom segmentu i to je Srbija podržala što znači i građani Srbije. Neki se sa tim i ne slažu, nisu mnogi zadovoljni sa EULEX-om, ali stav Vlade Srbije je da je EULEX dobrodošao i računa se u velikoj meri da on može održati bezbednost, pogotovo u srpskim sredinama jer su one ugrožene.

NOVINAR: Gospodine Kući, da li treba da tražite dozvolu iz Beograda za prisustvo na severu Kosova?

HAJREDIN KUĆI: Ne treba tražiti dozvolu iz Beograda. Samo treba da uspostavimo red i mir, da uspostavimo sudski sistem. Mislim da se nijedan režim u tom delu Kosova ne oseća sigurnim.

MODERATOR: Hvala svima na učešću u debati.